

ارزشیابی بارمزینه سریع پاسخ

فریده رشیدی

دانشجوی کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی

رمزینه‌های سریع پاسخ

فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات نو (مدرن)، مانند فناوری‌های تلفن همراه و رمزینه‌های سریع پاسخ، ظرفیت زیادی برای بهبود آموزش و یادگیری دارند، زیرا یادگیری را در زمینه‌های متفاوت، از طریق تعاملات اجتماعی و محتوایی، امکان‌پذیر می‌کنند (کرامپتون، ۲۰۱۳). به عبارت دیگر، فراگیرندگان می‌توانند در هر زمان و هر مکان یاد بگیرند و یادگیری می‌تواند شخصی شود و برای دانش‌آموزان از اعتبار بالایی برخوردار باشد. کدهای پاسخ‌گویی سریع برای جلب مشارکت دانش‌آموزان بسیار مؤثرند. این کدها امکان می‌دهند دانش‌آموزان از گوشی‌های همراه خود که با آن‌ها آشنا و راحت هستند استفاده کنند، اما وجود کدهای پاسخ‌گویی سریع، قدرت یادگیری را در دستان خود دانش‌آموزان قرار می‌دهد. با استفاده از این کدها می‌توان به تحقیق در مورد موضوع پرداخت و به‌شخصه در جست‌وجوی کمک برآیند (کوسی و همکاران، ۲۰۱۵). پس ارزشیابی دانش‌آموزان نیز با استفاده از فناوری سیار و رمزینه‌های سریع پاسخ برای دانش‌آموزان شخصی‌سازی شده است و دانش‌آموزان هر کدام با سبک‌های خودشان در محیط زندگی خودشان و در هر شرایطی که هستند ارزشیابی می‌شوند و ارزشیابی از حالت سنتی خارج شده و دیجیتالی می‌شود.

رمزینه‌های سریع پاسخ و ارزشیابی

در این قسمت می‌خواهیم در رابطه با ارزشیابی آموزشی به موضوع رمزینه‌های سریع پاسخ بپردازیم. در ابتدا بهتر است با دسته‌بندی ارزشیابی‌های آموزشی، با توجه به زمان و هدف استفاده، آشنا شویم و بگوییم چگونه می‌توان رمزینه‌های سریع پاسخ را در این ارزشیابی‌ها به کار برد.

الف. ارزشیابی آغازین: نخستین ارزشیابی که معلم پیش از انجام فعالیت‌های آموزشی به اجرا در می‌آورد، ارزشیابی آغازین نامیده می‌شود. این ارزشیابی به دو منظور یعنی پاسخ به دو پرسش استفاده می‌شود:

۱. آیا یادگیرندگان از قبل بر دانش یا مهارت‌های پیش‌نیاز درس تازه تسلط یافته‌اند؟

۲. یادگیرندگان قبلاً چه مقدار از هدف و محتوای درس تازه را یاد گرفته‌اند؟ (سیف، ۱۳۸۹).

در پاسخ سؤال یک، ارزشیابی آغازین به منظور اندازه‌گیری رفتارهای ورودی و در پاسخ سؤال دو برای آزمون رفتار ورودی از آزمون جایابی یا پایه‌گزینی که به آن پیش‌آزمون نیز می‌گویند، استفاده می‌شود. در این ارزشیابی که دانستن اطلاعات دانش‌آموزان هدف است، معلم می‌تواند سؤالات مدنظر خود را به صورت رمزینه‌های سریع پاسخ در آورد و به دانش‌آموزان بگوید کدها را اسکن کنند و سؤالات را بدون استرس پاسخ دهند، زیرا هدف این ارزشیابی نمره دادن نیست، فقط دانستن میزان اطلاعات دانش‌آموزان برای معلم است. معلم می‌تواند این کار را به صورت یک بازی با دانش‌آموزان انجام دهد که در شروع کلاس یا پایه کلاسی استرس و اضطرابی به دانش‌آموزان وارد نکند.

ب. ارزشیابی تکوینی: ارزشیابی تکوینی در جریان آموزش اجرا می‌شود؛ یعنی در طول دوره آموزشی، هنگامی که فعالیت معلم ادامه دارد و یادگیری در حال تکوین است. هدف از اجرای روش تکوینی آگاه‌کردن تولیدکنندگان برنامه از نواقص برنامه خود و کمک به اصلاح آن‌هاست. هدف از کاربرد ارزشیابی تکوینی در رابطه با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان، آگاهی‌یافتن از میزان و نحوه یادگیری برای تعیین نقاط قوت و ضعف یادگیری و نیز تشخیص مشکلات و روش آموزشی معلم در رابطه با هدف‌های آموزشی است (سیف، ۱۳۸۹).

در ارزشیابی تکوینی معلم می‌تواند با توجه به درسی که تدریس کرده است، فیلمی را در قالب رمزینه‌های سریع پاسخ ببرد و از دانش‌آموزان بخواهد با اسکن کردن و مشاهده فیلم، هر برداشتی از آن دارند بیان کنند. معلم با این کار می‌تواند از میزان یادگیری دانش‌آموزان آگاه شود یا می‌تواند به جای روش سنتی امتحان گرفتن کاغذی، سؤالات را به صورت رمزینه، به عنوان ارزشیابی تکوینی، از دانش‌آموزان بپرسد و علاوه بر میزان یادگیری دانش‌آموزان، از عملکرد تدریس خود نیز آگاه شود. این فرایند می‌تواند در قالب یادگیری

سطح دانسته‌های خود را در فضای دیجیتال بسیار بهتر تفسیر می‌کند. این پوشه بیانگر میزان تلاش، پیشرفت و موفقیت دانش‌آموزان است و همچون آلبومی تصویری‌های گوناگون مسیر رشد، دانستن، توانستن و به کار بستن دانش‌آموز را در مراحل فرایند یاددهی - یادگیری به نمایش می‌گذارد. معلم، دانش‌آموز و والدین، هنگام بررسی و مشاهده پوشه کار، اطلاعات ارزشمندی کسب می‌کنند و می‌توانند بر اساس آن تلاش، فعالیت و اقدامات بعدی خود را برنامه‌ریزی کنند. معلم می‌تواند نمونه کارهای دانش‌آموزان را به صورت رمزینده‌های سریع پاسخ در آورد و دانش‌آموزان و حتی والدین، هر زمان که بخواهند، با اسکن کردن کد به مجموعه تکالیف دانش‌آموزان که به صورت دیجیتال گرد آمده‌اند، دست پیدا کنند.

جمع‌بندی

از آنجا که تدریس روزبه‌روز از حالت سنتی و معلم‌محور خارج می‌شود و به سمت یادگیرنده‌محوری می‌رود که با فناوری‌های روز دنیا تلفیق شده است، ایده‌آل است ارزشیابی دانش‌آموزان نیز از حالت امتحان گرفتن کاغذی که با ترس و استرس و اضطراب همراه است، به سمت روش‌های نوین ارزشیابی برود. یکی از این روش‌ها، همان‌طور که قبلاً گفتیم، ارزشیابی به کمک فناوری رمزینده‌های سریع پاسخ است که در محیطی امن و آرام و به‌دور از استرس انجام می‌شود. انجام این کار با کمک معلمان گران‌قدر میسر می‌شود.

منابع

1. Crompton, H., 2013. A Historical Overview of M-Learning: Toward Learner-Centered Education. In Z. Berge & L. Muilenburg (Eds.), *Handbook of mobile learning* (pp. 3-14). Routledge, New York, USA. 38(8), 28(2).
2. Kossey, J., Berger, A., & Brown, V. (2015). *Connecting to educational resources online with QR codes. FDLA Journal, 1, 2, 1.*
3. سیف، علی‌اکبر (۱۳۸۹)، اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی.

معکوس اتفاق بیفتد و از رمزینده‌ها برای تدریس معکوس استفاده شود، به‌صورتی که دانش‌آموز پیش از حضور در کلاس درس، ویدیوهای آموزشی را مشاهده کند و سپس زمانی که در کلاس مجازی حضور پیدا می‌کند، مطالب ذهنی خود را با استفاده از ارزشیابی تکمیلی معلم انسجام دهد و فعالیت‌های تکمیلی به کمک این رمزینده‌ها انجام شوند.

رمزینده‌ها شکل ارائه ارزشیابی را بسیار متفاوت خواهند کرد و تناسبی بسیار کاربردی با فضای آموزش دیجیتال اتفاق خواهد افتاد، زیرا زمانی که معلم تدریس خود را به صورت مجازی انجام می‌دهد، بهتر است ساختار ارزشیابی معلم تغییر کند و از سطح سنتی فراتر رود و سمت و سویی نوین‌تر بگیرد.

ج. ارزشیابی پایانی یا تراکمی: در ارزشیابی پایانی

تمامی آموخته‌های دانش‌آموزان در طول یک دوره آموزشی تعیین می‌شود و هدف آن نمره دادن به دانش‌آموزان و قضاوت درباره اثربخشی کار معلم و برنامه درسی یا مقایسه برنامه‌های درسی با یکدیگر است (سیف، ۱۳۸۹). در ارزشیابی پایانی که دانش‌آموزان استرس و اضطراب دارند، معلم با استفاده از رمزینده‌ها می‌تواند از این استرس و اضطراب بکاهد و آن‌ها در هر زمان، مکان و هر ساعتی که دوست داشته باشند، به سؤالات معلم پاسخ دهند و آموزش شخصی باشد.

در پایان به یک نوع از ارزشیابی به نام پوشه کار می‌پردازیم. پوشه کار مجموعه‌ای است شامل نمونه کارهای دانش‌آموزان که در جریان یادگیری به‌صورت هدفمند جمع‌آوری، آگاهانه انتخاب و منظم سازمان‌دهی شده‌اند. در پوشه کار فهرست‌وارسی (چک‌لیست)‌های متعددی از عملکرد سالانه دانش‌آموزان ارائه می‌شوند و قرار است دانش‌آموز بر اساس سطح علمی و دانش کنونی خود به یادگیرنده‌ای خودتنظیم تبدیل شود و در پایان، در قالب رویکرد رقابت با خود، سطح‌های متفاوت عملکرد خود را بسنجد و در قالب فهرست‌وارسی ارائه کند. پیشنهاد می‌شود این بخش در قالب رمزینده‌های سریع پاسخ ارائه شود، چرا که یادگیرنده